

Erik Lindgren

POST- historia från Köpings pastorat på Öland

Innehåll

Förod	sid	1
Alböke		2
Bredsätra		10
Egby		14
Föra		16
Uggletorp		19
Störlinge		21
Tjurlösa		22
Palmelund		23
Tingsdal		24
Gärdslösa		26
Öjkroken		26
Stacketorp		27

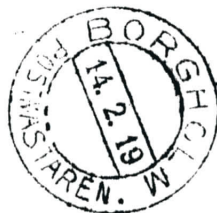

Posthistorisk skriftserie nr 213

Till Posthistorien i Borgholm

Per Bergström

916

En vacker teckning vilj. förmed
ladda ut gör en färgig och levande, om
det får oss finnas möjlighet att få en post.
station här vid Stacketorps prästgårds muren
Alböke etc. där av många och stora bopar,
som har sin post i närheten mellan Stacketorps
Pargsten, där viddeparten Beträffar hur du
kunna få denna även intressat betydeligt, vilket
vi nog har varit i tiderna av etc. vid sånt hemtr.

Förord

Köpings pastorat omfattar socknarna Köping, Bredsätra, Egby, Löt, Alböke och Föra. Under tidernas lopp har där funnits ett dussintal poststationer, av vilka sju inrättades samtidigt, nämligen med 1874 års ingång. För var och en av postorterna söker jag berätta något om utvecklingen, om tillkomsten och utvecklingen och om något av skeendet under deras existensperiod. Så långt det är möjligt med arkivhandlingars hjälp söker jag i första hand berättelser på "gräsrotsnivå". Alla uppgifter är hämtade från handlingar i Postens centralarkiv. Om vid något tillfälle annan källa utnyttjas, anger jag det i texten.

Naturligtvis är det inte fråga om att beskriva postens utveckling i sin helhet på de olika orterna. Det blir i stället exempel på händelser av varierande slag som i någon mån belyser problem som uppstår i relationerna mellan Posten och samhället eller mellan Posten och dess anställda. I den mån jag lyckats få fram namn på poststationernas föreståndare och uppgifter om vid vilka tidsperioder de arbetat, har jag lämnat sådana uppgifter konsekvent. För järnvägspoststationer nämner jag dem som formellt hade postansvaret även om själva sysslan överläts på annan i järnvägens tjänst.

De olika orterna presenteras i den ordning de fått fasta postanstalter, tidsmässigt sett. De poststationer som har tillkommit samtidigt presenteras inbördes i bokstavsordning. Berättelsen bjuder också på exempel hur järnvägen mer eller mindre självklart påverkat poststationsbeståndet.

Någon gång anger jag poststyrelsens diarienummer för ärenden ur vilka uppgifter kan hämtas om utvecklingen. För dem som önskar fördjupa sig underlättas därmed vidare forskning vid besök på Postens centralarkiv i Stockholm.

I citat har jag moderniserat stavningen men inte gjort några ingrepp i texten. Även orternas namn återges i modern stavning. Jag är öppen för mina läsares synpunkter på häftet.

Växjö i augusti 1993

Erik Lindgren

Alböke

Under de tre decennier som Wilhelm Roos arbetade såsom postman genomgick postverket stora förändringar. I egenskap av chef för postverket (1867-1889) genomförde han en mängd viktiga och genomgripande reformer. Det postala författningsväsendet nyordnades och postverkets organisationsformer moderniserades. Posthemmanen slapp sin skyldighet att svara för postföring, lantbrevbäring inrättades och Postsparbanken kom till, för att nu nämna något av nydaningen.

En av de största reformerna började genomföras 1874, då postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen. Den ersattes med ett stort antal nya postgångar samt poststationer, "en i var socken" som det sades i riksdagsbeslutet, om än med tillägget "där så behövdes".

Man kan påstå att resultatet av just denna reform är det som mest påtagligt speglas i verksamheten på det lokala planet under en lång period från och med 1874. Mängder av stämmoprotokoll skvallrar om vilken betydelse reformen hade för de enskilda socknarna och om hur församlingar, som inte fick del av förbättrad postservice ofta gjorde sig påminta i kampen för rättvisa. För hembygdsforskare har handlingar i anslutning till denna reform stort intresse, men också senare handlingar som speglar förfäders intresse för postgången.

Efter en omfattande utredning i samråd med länsstyrelserna preciserades det konkreta sättet att genomföra reformen i en kunglig förordning den 5 december 1873. Ett bemyndigande att planera för omorganisationen hade lämnats tidigare. Därigenom hade förberedelser kunnat göras och i hälften av rikets län kunde kronobrevbäringen upphöra redan den 1 januari 1874 samtidigt som 530 nya poststationer inrättades. I ett brev till regeringen den 15 maj 1874, vars koncept generaldirektör Wilhelm Roos själv upprättade, redovisades resultatet. De resterande länen redovisades i ett nytt brev den 25 juni 1875, men inte förrän två år senare hade kronobrevbäringen avskaffats i sin helhet.

Den ursprungliga avsikten torde ha varit att omorganisationen skulle genomföras 1874, men i många fall måste det anstå med ändringar. På Öland var förberedelserna klara och inte mindre än 27 nya poststationer öppnades med 1874 års ingång, även om det inte innebar att alla socknar fick en egen poststation. Den slutliga omorganisationen redovisades i ett brev från poststyrelsen till postinspektorn i Kalmar den 15 december 1873.

Enligt detta skulle en av de 13 nya poststationerna på Ölands norra mot öppnas i Alböke med 1874 års ingång. Till föreståndare utsågs skolläraren J Hamnell. Han fick 100 kr i årsarvode, ett belopp som gällde för samtliga 13 nyutkomna poststationsföreståndare på norra motet utom en, nämligen kronolänsmannen i Störlinge, som fick 150 kr.

Personaluppgift

för år 1875

från

Poststationen i *Alböke*,

som f. n. lyder under *Borgholms post expedition*.

Undertecknad poststationsföreståndare är född *138 Oct. 1833*;

autogs till e. o. tjänsteman vid Postverket

och förordnades till nu innehavande befattning *15 Dec. 1873*;

är härförutan *Orgelviks Cantor o. Skollärare*,

och har förut, enligt förordnande den _____ varit poststations-

föreståndare i _____ under _____ år.

Alböke den *1* januari 1875

J Hamnell

Under en lång period fick poststationsföreståndarna varje år fylla i sina data i en blankett med beteckningen personaluppgift. Detta är en förminskad reproduktion av den som skolläraren Hamnell lämnade under andra året för sin verksamhet.

Den 6 juli 1876 skrev Hamnell till poststyrelsen att han hade "vunnit befordran till ordinarie folkskollärare vid Kungl. Amiralitetsförsamlingens folkskola i Karlskrona och följaktligen kommer att ditflytta". Han måste därför avsäga sig befattningen som poststationsföreståndare i Alböke.

Poststyrelsen förhörde sig med länsstyrelsen om lämplig efterträdare och återopade i ett brev till poststyrelsen den 22 juli 1876 kronofogde Enemans uttalande två dagar tidigare. Denne hade skrivit, "att någon mera lämplig person än förre lanthandlaren och folkskoleläraren C E Brolihn till ifrågasvarande befattning icke finnes inom Alböke by eller närgränsande".

Det tycker jag var synd, när jag sedermera fått se "facit". Men jag kan naturligtvis missta mig och mina läsare får döma själva av fortsättningen som jag söker återge objektivt.

Postmästare Carl Magnus Lidmark i Borgholm skrev den 15 juli 1876 till poststyrelsen att han " varit nödsakad tillsvidare anmoda vikarierande skolläraren i Alböke C E Brolihn att poststationsföreståndarebefattningen därstädes bestrida". För tillämpning från den 15 augusti 1876 fick Brolihn ett kontrakt om postföring på linjen Alböke-Störlinge. Med anledning därav skrev poststyrelsens trafikbyrå den 5 augusti 1876 till postkontoret i Kalmar med uppdrag "att genom pålysning i vederbörande kyrkor och på annat lämpligt sätt infordra anbud å övertagande av ifrågasvarande postbefordring; och har Postkontoret att om resultatet av utbudningen till Kungl. Styrelsen inkomma med anmälan senast vid medlet av nästinstundande september månad".

Alböke låg vid den äldre kärrpostlinjen mellan Borgholm och Böda. Från Alböke hade med 1874 års ingång inrättats en gångpostlinje till Störlinge över Löt, Egby och Bredsättra. Från Störlinge inrättades samtidigt gångpostlinjer till Runsten, Högsrum och Högby, varigenom det i denna del av Öland organiserades ett gångpostnät som skulle täcka tidigare ruttor för kronobrevbärarna.

Hamnell hade naturligtvis inte själv gått med posten mellan Alböke och Störlinge utan på eget ansvar anlitat en "underentreprenör". Denne var Jonas Lax i Lilla Istad. Postinspektör J A Schönbeck i Kalmar sände den 23 september till poststyrelsen de tre anbud som kommit in, avgivna av Jonas Lax, Lars Peter Larsson och poststationsföreståndare C E Brolihn. Den sistnämnde bjöd 75 öre milen för framfärden och hälften för återfärden, medan konkurrenten Larsson bjöd 63 öre milen jämt över. Förmånligast konstaterade poststyrelsens trafikbyrå emellertid anbudet från Jonas Lax vara, nämligen 68 kronor i ett för allt per år. Poststyrelsen sände den 26 september 1876 ett kontrakt avseende detta till postkontoret i Kalmar.

Med 1878 års ingång introducerades lantbrevbäring i vårt land. Till pionjärområdena hörde Gotland i sin helhet, en ringa del av Blekinge samt vid sträckan mellan Alböke och Störlinge. Efter förhandlingar med länsstyrelsen innefattade poststyrelsens ställningstagande ett beslut att gångposten mellan Alböke och Störlinge skulle bytas ut mot lantbrevbäring och att de mellanliggande poststationerna skulle dras in. I förening med s k kommunombud skulle lantbrevbäraren ge motsvarande service.

Under förberedelserna skrev länsstyrelserna brev till berörda kommuner, så även länsstyrelsen i Kalmar. I breven lämnades information om den nya formen för postservice och samtidigt infordrades namnuppgift på utsedda kommunombud. Dessa skulle inte få någon ersättning från postverket för sina bestyr som förmedlande länkar mellan lantbrevbärarna och de sockenbor som inte hade direkt kontakt med lantbrevbärarna.

Efter förhandlingar med länsstyrelsen kunde poststyrelsen skriva till postkontoret i Kalmar den 5 oktober 1877 och bli införda underskrifter på kontrakt med de lantbrevbärare som dittills blivit antagna för tillämpning från det följande årets början. Det var relativt få i Kalmar län, men en av dem var hemmansägaren Carl August Peterson i Stora Stacketorp. Han förband sig genom kontraktet att fullgöra lantbrevbäring på linjen Alböke-Störlinge. Vid senare granskning ville poststyrelsen avkorta linjen till Bredsättra och därför pruta på turersättningen. Peterson måste skriva ett papper på att han åtnöjdes med en avkortning av 50 öre per tur. Hans turersättning blev därmed 2 kronor, vilken förblev oförändrad till sekelskiftet, då han i samband med övergång från två till tre turer i veckan önskade högre ersättning.

i anledning af ett ifrån Postkontoret till Postföre Störlingen
hit ankommet brev, angående
om afkortning å lantbrevbärings
bärings arrende; får jag härmed
vårdbarnligt förklara att jag
åttidigt mig med i afkortning
åberörande arrende 50 öre per tur
Stacketorp St. St. Högskattungs fullt
Peterson

Avkortningen medförde vissa komplikationer, vilket framgår av ett brev från postkontoret i Kalmar till poststyrelsen den 18 december 1877, ur vilket följande citeras:

"Enär posten å linjen Alböke-Störlinge tillkommit huvudsakligen för att å nämnda linje ersätta kronobrevbäringen, så anser postkontoret sig böra fästa Kungl. Poststyrelsens uppmärksamhet därpå, att kronolänsmannen i Runstens härad är boende i Störlinge; om nu lantbrevbäringen inskränkes till sträckan Alböke-Bredsåtra, 0,5 mil från Störlinge, så måste kronolänsmannen och poststationsföreståndaren i Störlinge antingen på egen bekostnad fortskaffa post mellan Störlinge och Bredsåtra eller ock låta brevväxlingen transitera Borgholm, i senare fallet förorsakas betydlig tidsutdräkt."

Detta var i och för sig inte något problem för poststyrelsen som kunde åberopa reglerna för åtgärder vid kronobrevbäringens avskaffande. Till dem hörde bl a att civilstatens tjänstemän skulle vända sig till närmaste postanstalt för sin korrespondens om någon postlinje inte passerade bostaden. I detta fall hade ju länsmanen tillgång till den kvarblivande poststationen i Störlinge och måste anpassa sig till gällande postdagar. Länsstyrelsen hade synpunkter på detta problem och menade att lantbrevbäraren skulle utnyttjas så mycket som möjligt. Från länsstyrelsen skrevs bl a följande till poststyrelsen den 9 januari 1878:

"Tills vidare torde dock kunna försökas att undanröja sistnämnda svårighet därigenom, om tjänstebrev till och från fjärdingsmännen avlämnades å samma ställe, där brev till och från församlingens pastor komme att utbytas".

I fallet Alböke visade det sig ändå nödvändigt för postföringens skull att låta lantbrevbäringen gå ända fram till Störlinge och efter kort tid fick den sålunda sin ursprungligen tänkta sträckning.

För postutväxlingen vid de mellanliggande platserna på lantbrevbäringslinjen, där det under tiden 1874-1877 funnits poststationer, skulle som nyss nämnts, kommunombud utses. Postinspektör J A Schönbeck meddelade i ett brev till poststyrelsen den 28 december 1877 att till kommunombud i Löt hade handlanden Lars Olsson blivit utsedd och till kommunombud i Egby dittillsvarande poststationsföreståndaren Frans Nilsson. Däremot hade man "icke kunnat erhålla lämplig person" i Bredsåtra. Vid utbyte av poststationer mot lantbrevbäringen hände det inte sällan att kommunalstämmor vägrade att utse kommunombud, ibland som protest mot indragningen.

Låt oss nu göra ett hopp fram i tiden till sekelskiftet. Vår vän Carl August Peterson omnämns i en tidningsnotis i början av 1900. Den talar om hur nöjda kunder tackade honom för hans tjänstvillighet under mer än två decennier. Men det vilar tragik över dokumentet som avslöjar hur hans tid som lantbrevbärare upphörde.

Posten på linjen mellan Störlinge och Alböke hade redan under Petersons tid som lantbrevbärare hunnit växa i omfång så pass mycket att han måste använda häst och åkdon trots att lantbrevbäringen fullgjordes med två turer i veckan. År 1899 blev det tal om att öka frekvensen till tre turer i veckan. Det kunde Peterson inte acceptera med mindre hans ersättning höjdes till fem kronor per tur.

Hans nekande svar på frågan om att besörja lantbrevbäring tre gånger i veckan innehöll reservationen "om icke ersättningen kan höjas något".

Detta tolkades som en formell uppsägning och linjen utlystes ledig till ansökan. Poststationsföreståndare Brolihn i Alböke erbjöd sig att "genom fullväxt, nykter, pålitlig och skrivkunnig mansperson" fullgöra lantbrevbäringen tre gånger i veckan mot en ersättning av kr 3:50 per tur. Han fick kontrakt om detta för tillämpning från det nya seklets början.

Ortskorrespondenten för Oskarshamns-Tidningen, ur vilket tidningsklippet är hämtat, torde ha känt till att Peterson blev utslagen genom att föreståndaren för poststationen i Alböke gav ett lågt anbud på lantbrevbäringen. Måhända skrev han därför till de sista raderna med en undran "hvilken belöning postvärdet skall lämna denne sin afgångne trotjänare". Den belöningen uteblev.

Febrab lantbrevbärare. Från Alböke skrives till Norra Tidn.:

Hemvärdagaren Karl August Petersson i Stadetorp från Alböke har från den 1 januari 1878 till den 31 december 1899 eller under 21 års tid fortskaffat posten från Alböke poststation till Löt, Egby, Bredsåtra och Störlinge fram och åter tvänne gånger i hvarje vecka. Till en början var posten ej större, än han bar den i en väska; men inom få år tillväxte antalet af tidningar och förändelser så, att han måste med flits fortskaffa den. Det oaktadt fick han ej större erlättning af postvärdet, än hvad hans ingångna kontrakt visade, näml. 2 kr. pr resa för en wäglängd af 2 1/2 mil. För tiden sommar uppsode han sin kontrakt, antagligen i hopp att få en högre erlättning. Men som konkurrensen i vår tid är ganska stor, fanns där en annan till hands, som erbjöd sig föra posten mot 3 kr. 50 öre för hvarje resa, hvarföre den wäl hemkastade lantbrevbäraren afgick med förliden årsdag.

Att äfwen lantbefolkning wet att upp-

slatta en persons redbarhet, nit och pliktrogenhet wifades wid K. A. Petersons sista postresa. Personer inom Lötis socken hade nämligen sammanstjult en pänningelomma och därmed inköpt en wacker regulator, hwilken öfwerlämnades till honom af handlanden N. Sjöstrand och kuffwärdten Borgström i Löt. Sjöström höll därwid ett anslående tal och tackade K. A. Peterson för hans mödor och pliktrogenhet. Wid samma tillfälle öfwerlämnades från Bredsåtra församling en wacker kaffejervis, bestående af sockerlål, gräddtanna, kaffe-tanna och bröda. Egby socken hade reban förut öfwerlämnat en större hänglampa med 9 ljusarmar.

Brevbäraren Petersson frambar till gifwarne sitt hjärtliga tack och framhöll, att de honom öfwerlämnade gåfvarna under hans återstående lifs dagar skulle wara honom i dubbelt mått lära. Heber åt dew, som wetat uppkatta en persons tränga arbetet! — Wadras just hwilken belöning postvärdet skall lämna denne sin afgångne trotjänare.

Postnätet på norra Öland var ett provisorium under de första åren efter 1874. De små gångpostlinjer med Störlinge som utgångspunkt, vilka nämnts tidigare, upphörde delvis från och med april 1876. Då organiserades i stället en ringlinje med tre veckoturer från Färjestaden över Borgholm och Norra Möckleby och åter till Färjestaden. Linjen Borgholm-Böda fick ändrad sträckning med bibehållet antal veckoturer, tre. Linjen Alböke-Störlinge blev då kvar oförändrad med en veckotur för att efter mindre än två år bytas ut mot lantbrevbäring med två veckoturer och avkortas till Bredsåtra.

För postföringen på de båda stora linjerna anlätades entreprenörer som tävlade om dessa uppdrag. De underbjöd varandra och poststyrelsen valde oftast det lägsta anbudet för de olika delsträckor som skjutsningen avsåg.

Det var inte alltid "Guds bästa barn" som fick uppdragen. Mer eller mindre motiverat anmälde poststationsföreståndare Carl Erik Brolihn ett par av dem till poststyrelsen den 20 mars 1878 för oredlighet. Alböke, som nu var den första anhalten på kärrepostlinjen Borgholm-Böda, stod ju i förbindelse med Störlinge genom gångpostlinjen. Den sistnämnda var oförändrad sedan tillkomsten 1874 till och med 1877 års utgång, innan lantbrevbäring infördes.

Brolihns anmälan gällde postförarna Sven Johan Svensson och Lars P Larsson. De hade enligt Brolihns anmälan bort gå i första hand när det gällde uppsägningar av postförare vid den omorganisation som genomfördes med 1878 års ingång. Båda hade enligt Brolihns anmälan "långt före detta gjort sig skyldiga till uppsägning därigenom att de äro personer, som äro självhärskande och tycka sig hava rätt att göra vad de behagar och emot vad i lag föreskrivet är, vilket jag härmed ödmjukast får förklara åtskilligt av deras bedrifter".

Brolihn räknade därefter med sitt något bristfälliga skrivsätt upp iakttagelser han gjort till de båda entreprenörernas nackdel. Jag misstänker att han gjorde anmälan i hopp om att poststyrelsen skulle säga upp deras kontrakt. I så fall skulle han vid ny utbudan kunna bli entreprenör själv. Men poststyrelsen ansåg vid föredragning den 1 april 1878 inte att anmälan skulle föranleda vidare åtgärd. Riktigt rent mjöl i påsen hade Brolihn troligen inte och till anmälan bifogade han ett kort med anteckning om att han ville vara anonym.

Ärade Styrelse!

*Jag får ödmjukast bebjuda att ej mitt namn
bliver angifvet, därför, att det är här etc
hänföret folk.*

*Högaktningofullt
C. E. Brolihn*

Brolihn var smidig, eller kanske beräknande och förlikade sig så pass att han kunde bli engagerad i postföringen snart nog. Han fick ett kontrakt tillsammans med hemmansägaren Lars Larsson i Örmöga på hösten 1878 om postföring mellan Borgholm och Böda. Naturligtvis hade Brolihn en underentreprenör som fullgjorde uppdraget.

"I botten" var Brolihn handlande och instinkten att tjäna pengar på olika sätt följde honom. Det är svårt att ur handlingarna läsa ut hur viktigt detta var för honom, men han hörde sannolikt till de bättre ställda. Det hindrade inte att han ville bevaka varje möjlighet att få rimliga villkor för det arbete han

gjorde. I ett fyra sidor långt brev till poststyrelsen den 29 april 1881 begärde han sälunda höjning av årsarvodet som poststationsföreståndare. Han jämförde sina villkor med lantbrevbärare Peterson som med sina två turer hade en veckoinkomst av fyra kronor:

"Som lantbrevbäraren härstädes har 200 kronor och endast tjänstgör två gånger i veckan med mindre ansvar än vad jag har, samt dessutom får han allting i ordninglagt på postbordet, till att nedlägga i väskan av såväl brev och tidningar samt införandet av värdeförsändelser i kvittoboken med dess kvittos utförande.

Således är det här mera göromål till postens skötande än vad det kan vara i Förä poststation med samma lönförmåner som jag har och omsätter mindre frimärken än vad jag gör. I början av min tjänstetid omsatte jag knappt lönen, nu omsätter jag emellan 4 à 500 kronor utom lantbrevbärarens omsättning. Orsaken därtill är att poststation nu ligger vid Kyrkan och 16 fot ifrån allmänna landsvägen, så att det därigenom är så tillgängligt för de personer som reser förbi att stiga ur sina vagnar och lämna in sina postförsändelser. Samt dessutom fastän det är poststation i Förä så är det flera personer därstädes som lämna och emottaga sin post härifrån, i synnerhet en handlande Håkanson därstädes."

Det gällde att kunna underbygga sin framställning. Men poststyrelsen gick den vanliga vägen och skrev till länsstyrelsen den 7 maj 1881 med begäran om uppgift på annan person som vore villig att med 100 kronor i årsarvode ta emot befattningen. Länsstyrelsen förhörde sig med kronofogden i Rosenfors. Denne anförde "att i Alböke icke finnes andra personer, som skäligen kunna ifrågakomma vid platsens förnyade tillsättning än förbemälda Brolihn och skollärarne O J Gasslander, samt att den sistnämnde icke vill mottaga den erbjudna befattningen". Poststyrelsen medgav nu att arvodet skulle höjas till 200 kr.

När postmästare J A Lindqvist i Kalmar avgav sin inspektionsrapport till poststyrelsen den 5 november 1883, skrev han bl a följande, sedan han konstaterat att poststationen i Störlinge sköttes av en "ringa intresserad person: "Vad däremot poststationsföreståndaren i Alböke beträffar så må här omnämnas det intresse, han lägger i dagen för sin befattning, vadan ock med visshet kan antagas, att han noga övervakar att lantbrevbäraren fullgör sina skyldigheter".

Postmästarens inspektionsrapport tre år senare, daterad den 23 november 1886, berättar bl a följande om lantbrevbäringen: "Lantbrevbäraren skötte sitt äliggande på ett tillfredsställande sätt. Vid inspektionen anmäldes att Egby församling ej utsett något kommunombud för innevarande år, utan fick posten av gammal vana avlämnas i skolhuset, utan att någon där hade skyldighet att taga vard om densamma".

När Carl August Peterson slutat som lantbrevbärare, fick poststationsföreståndare Brolihn (som på 90-talet hade ändrat stavningen av sitt namn genom att flytta h), ett kontrakt om lantbrevbäringen, som nämnts förut. Det ändrades nu till tre turer i veckan och lantbrevbäringen fullgjordes med häst

och vagn. Kontraktet överläts efter ett år till hemmansägaren Johan Oskar Peterson i Ormögå.

Poststationsföreståndare Brohlin gjorde i januari 1901 ett försök att få sitt årsarvode ytterligare höjt och med uppsägning av det föregående kontraktet begärde han nu 400 kr om året i stället för 200. Poststyrelsen fann inte skäl för bifall och postinspektionen i Malmö fick ärendet "för vederbörlig vidare handläggning". Det slutade med att Brohlin återtog sin uppsägning sedan han kommit under fund med risken att bli utslagen av medsökande vid eventuellt ledigförklarande av befattningen.

Den 1 februari 1904 överlämnades poststationen till handlanden Karl Frithiof Brohlin alltjämt med 200 kr i årsarvode. Denne blev inte så gammal i gården, som man säger ibland, för med järnvägens tillkomst upphörde kontraktet enligt ordalydelsen i en av dess punkter. En järnvägsstation anlades i Haglunda vid Borgholm-Böda järnväg, dit poststationen skulle flyttas när tågtrafiken blev allmänt tillgänglig.

I ett brev till poststyrelsen den 29 september 1906 redovisade postinspektionen i Malmö sitt förslag till omorganisation på grund av järnvägens tillkomst. Förslaget hade arbetats fram i samråd med postmästarna och kronofogden i norra motets fögderi. Det gick bland annat ut på att förenade post- och järnvägsstationer skulle öppnas i Tingsdal, Haglunda, Uggletorp, Södvik, Källa, Löttorp och Böda. Namnen var då inte definitivt fastställda och ändrades senare, bland annat så att Haglunda järnvägsstation fick heta Alböke, d v s poststationens namn konserverades. Framställningar hade gjorts om poststationer även vid hållplatserna Gunnarsbo och Stacketorp men de hade vid detta tillfälle inte föranlett någon åtgärd.

När järnvägen Böda-Borgholm uppläts för allmän trafik den 1 december 1906, flyttades poststationen i Alböke sålunda från Karl Frithiof Brohlins affär till den nya järnvägsstationen. Där blev stinsen Gustaf Adolf Ahlstedt ansvarig för postgörömlen, följd i juli 1910 av Johan Alfred Bjerkén, som höll sig kvar till november 1921. Därefter vilade ansvaret för posten fram till poststationens indragning med september månads utgång 1951 på följande järnvägsanställda: Emil Olofsson (1921-1933), Karl E Folke Olofsson (1933-1937), Elin Sonja Maria Svensson (1937-1942), Svea Maria Teresia Hellström (1942-1943) och Lilly Torborg Elfrida Johansson (1943-1951).

Bredsättra

Bland de 13 poststationer som inrättades inom Ölands norra mots fögderi med 1874 års ingång fanns en i Bredsättra. Dess namn stavades i handlingarna till en början med två t, Bredsättra, och så även i datumstämpelns gravyr. Med 100 kronor i årsarvode blev vikarierande skolläraren N F Carlberg föreståndare. Posten kom till Bredsättra via den samtidigt inrättade gångpostlinjen från Alböke till Störlinge.

Poststyrelsen fann snart nog att den omorganisation som gjorts med 1874 års ingång blev mycket kostsam på olika håll i landet. I ett cirkulär begärde

poststyrelsen i september 1875 uppgift från postförvaltarna om hur stor omsättningen var vid poststationerna. I Bredsättra hade Carlberg sålt frimärken för 29 kronor under hela år 1874 och för 23 kronor under 1875. När man ställde de siffrorna i relation till årsarvodet var poststationen klart olönsam.

Carlberg efterträddes enligt poststyrelsens beslut den 28 december 1875 av ännu en vikarierande skollärare, J A Thorsson. Den ordinarie skolläraren G A Ohlsson efterträdde i sin tur honom med oförändrat årsarvode enligt ett kontrakt, daterat den 15 oktober 1876.

I sin rapport den 27 januari 1876 till poststyrelsen om uppbördssiffrorna vid poststationerna i Bredsättra, Egby, Högsrum, Långlöt, Råpplinge och Tjurlösa redovisade postmästare Lidmark i Borgholm den låga frimärksförsäljningen men föreslog vid detta tillfälle inte några ändringar. Det kunde annars ha varit tänkbart att i det läget ersätta poststationen i Bredsättra med en lösväska.

På gång var emellertid snart nog förberedelserna för att införa lantbrevbäring. Efter samtal med representanter för länsstyrelserna under en resa i stora delar av landet sammanfattade generaldirektör Wilhelm Roos de preliminära överenskommelserna och lät redovisa dem i brev till länsstyrelserna, som i sin tur kommunicerade med kommunalstyrelserna i de olika socknarna via sina kronofogdar.

Ärendena behandlades därefter vid kommunalstämmor. Dessa skulle utse kommunombud som förmedlare av post mellan lantbrevbäraren och sockenborna. En extra kommunalstämma hölls den 18 november 1877 med Bredsättra församling. Då fattades enligt protokollets första paragraf följande beslut:

"Kommunen är mycket tacksam för erhållande av post två gånger i veckan; men som den ende passande personen i kommunen Herr Organisten och Skolläraren G Ohlsson i Bredsättra icke på några villkor vill åtaga sig det uppdrag som avses; ty han anser det bliva många olägenheter och mera besvär än vad tillförne varit med posten, då stationen var i socknen, och som kommunen dessutom är stadd i knappa omständigheter för året i anledning av den kläna skörd som varit, finner de sig ej villiga att härfor hava några utgifter".

Kommunombuden skulle inte avlönas av postverket men det förekom ofta att de fick en viss ersättning av sockenkassan eller att de som skickade eller tog emot brev via kommunombudet betalade några ören extra för varje gång. Men det blev alltså kalla handen när det gällde kommunombud i Bredsättra. Detta anmälde postinspektör Schönbeck i Kalmar i ett brev till poststyrelsen den 28 december 1877.

Poststationen i Bredsättra drogs ändå in med 1877 års utgång och lantbrevbäraren började sin vandring mellan Alböke och Bredsättra, senare utsträckt till Störlinge. Det var hemmansägaren Carl August Peterson i Stacketorp, omnämnd i föregående avsnitt om Alböke.

Den avgående poststationsföreståndaren i Bredsättra G A Ohlsson skrev på nyårsafton 1877 till poststyrelsen och försökte få stöd för att häva beslutet om indragning av poststationen i Bredsättra. Han motiverade också sin

vägran att bli kommunombud med att kommunen inte kunde ersätta honom för sitt besvär "på grund av den förhandenvarande nöd, som här råder, förorsakad av svår missväxt".

I sin motivering för poststationens bibehållande (och därmed hans egen avlönade befattning) framhöll han att det var av stor vikt för fyrrättningen att en poststation fanns inom socknen, eftersom Ölands östra fyrbåk låg där. Trots flera andra motiveringar föranledde hans brev ingen åtgärd vid poststyrelsens föredragning den 14 januari 1878.

Lantbrevbäringen mellan Alböke och Störlinge blev en av landets pionjärlinjer. Gångpostlinjen mellan Störlinge och Alböke gjordes sålunda om till lantbrevbäring och de mellanliggande poststationerna drogs in. Det var de i Bredsåtra, Egby och Tjurlösa, men de båda sistnämnda hade under mellantiden fått sina namn förändrade till Ölands Egby respektive Löt. Om beslutet att Carl August Peterson blivit antagen till lantbrevbärare underrättades postinspektör J A Schönbeck i Kalmar genom ett brev från poststyrelsen, daterat den 21 december 1877. Ur detta brev hämtas följande citat:

"För den post som å den ifrågavarande linjen kan komma att utvaxlas direkt mellan Alböke och Störlinge poststationer skall i förut vanlig ordning begagnas särskild låst väska, till vilken endast poststationerna i Alböke och Störlinge böra innehava nyckel, varom Postkontoret har att bemälda poststationer särskilt förstärkta."

De brevlådor som för närvarande finnas vid poststationerna i Löt, Ölands Egby och Bredsåtra, böra med nästa års ingång å lämplig plats hos vart och ett av dessa socknars ombud anbringas; varom Postkontoret har att underrätta postexpeditionen i Borgholm, som kommer att inleverera och redovisa de övriga inventarier och effekter, som blivit dessa stationer tilldelade."

En för lantbrevbäringen avsedd särskild väska ävensom en till begagnande av lantbrevbäraren bestämd vapenplåt komma att från allmänna persedelförrådet till Postkontoret översändas."

Naturligtvis saknade man sin poststation i Bredsåtra, framför allt som det inte fanns något kommunombud. Lantbrevbäraren hade inte någon fast punkt att lämna den post som han inte kunde bli av med genom direkt kontakt med adressaterna. Långt ifrån alla bodde utmed hans färdväg.

Flera försök gjordes att få poststationen tillbaka, men inte förrän efter två decennier blev man lyckosam. Vid kommunalstämman den 7 april 1899 med Bredsåtra församling protokollfördes önskan om att få en poststation samt tre postdagar i veckan och till poststationsföreståndare föreslogs skolläraren Klaes Ohlsson eller handlanden Alfred Nilsson i Götebo.

Stämman uppdrog åt ordföranden Carl Hildebrand i Skedemosse att framföra önskan. Det gjorde han i ett brev till poststyrelsen den 6 juni, varvid han lanserade Klaes Ohlsson som kandidat till föreståndare. Denne upp-gavs vara villig att fullgöra sysslan för ett årsarvode på 100 kronor. Skälet till ansökan motiverade han på följande måhända något ovanliga sätt:

"Sedan vi Östlandsboar, efter 20-årigt strävande erhållit en häradsväg från Bredsåtra kyrka till Föra kyrka, genomskärande Bredsåtra, Egby, Löt, Alböke och Föra socknar, med en sammanräknad befolkning av 4245, efter 1880 års husförhörslängder, samt en areal av fast mark i kvadratmil 1,306; och till den dag som är - på denna sträcka, för postbefordring icke äger mera än i söder stationen Störlinge vid östra och i norr Alböke vid västra landsvägen samt postkontoret i Borgholm, dit vi dock hava 1½ mils väg - till Störlinge 3/4 mil och till Alböke 1 1/4 mil; så torde härav framgå att vår nu framställda anhållan verkligen är av behovet påkallad".

Postmästare Karl Lindbohm i Borgholm anförde i sin kommentar vid översändandet till poststyrelsen av framställningen, *"att de inom Bredsåtra socken belägna, ganska folkrika byarna onekligen äro i behov av förbättrade postförhållanden"*.

Från grannsocknarna kom också framställningar i samma riktning och poststyrelsen lät ärendet handläggas av postinspektionen i Malmö. Under mellantiden hann Löts, Egby och Bredsåtra kommuner förena sig om en gemensam framställning, framförd av P A Borgström i Löt. När postinspektionen redovisade ärendet till poststyrelsen den 9 mars 1900 hade den förbättringen inträtt från det nya seklets början att lantbrevbäringen utsträckts från två till tre turer och börjat fullgöras med häst och vagn. Redovisningen utmynnade i postinspektionens framställning att poststationer skulle öppnas i Bredsåtra, Löts och Egby socknar med bindande åtaganden för berörda socknar att de skulle låta poststationerna handhas utan arvode från postverket intill utgången av mars månad.

Poststyrelsen accepterade förslaget och beslöt redan den 13 mars 1900 bland annat att poststationen i Bredsåtra skulle öppnas den 1 maj 1900 med folkskolläraren Klaes Oskar Ohlsson som föreståndare utan arvode från postverket. Han efterträddes den 1 juli 1902 av småskollärarinnan Anna Maria Högländer. Kommunen bevakade noga den treåriga perioden och lyckades med april månads ingång 1903 utverka att postverket betalade ett årsarvode på 50 kronor för poststationens skötsel.

När handlanden Johan Maurits Ossian Olsson tog över poststationen med 1908 års ingång höjdes årsarvodet till 100 kronor. Han blev kvar länge och fick en ytterligare höjning med 20 kronor från 1914. När han flyttade från orten den 1 maj 1920, blev handlanden och skepparen Karl Magnus Einar Rolf föreståndare. Under något mer än 30 år svarade denne för postservice i samhället och hann få medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst innan poststationen drogs in med juli månads utgång 1950.

Drygt elva år senare lyckades man få ett postombud inrättat i Bredsåtra (diarienummer Dt 1488/60). Det sköttes av lantbrevbäraren, Tilly Frideborg Karly Martina Torkelsson, som vid dess inrättande antogs på linjen Köpingsvik Bredsåtra. Hon hade tidigare varit lantbrevbärare på linjen Öjkroken-Bredsåtra. Efter hand använde sig nästa alla av lantbrevbäraren och postombudet kunde utan men för kunderna avecklas fr o m den 3 september 1967.

Egby (Ölands Egby, Öjkroken)

Enligt poststyrelsens brev till postkontoret i Kalmar den 15 december med information om ny organisation från 1874 års ingång blev vikarierande skolläraren Fredrik Ekholm antagen till föreståndare för den då öppnade poststationen i Egby med 100 kronor i årsarvode.

Genom beslut vid en extra kyrkostämma med Köpings församling den 19 juli 1874 antogs Fredrik Ekholm till skollärare i Köpings norra småskola. Han föreslog i ett brev till poststyrelsen den 14 augusti till sin efterträdare hemmansägaren Peter Olsson. På förslag av postmästare Wilhelm Lidmark i Borgholm insattes emellertid den tillträdande ordinarie skolläraren Frans Nilsson som vikarierande poststationsföreståndare den 1 september 1874.

Denne blev antagen som ordinarie poststationsföreståndare enligt poststyrelsens beslut den 2 mars 1875. Han fick byta ut datumstämpeln och sigillet med 1876 års ingång. Då fick poststationen i sitt namn prefixet "Ölands" på grund av förväxling med poststationen Eggby i Västergötland. Två andra öländska poststationer fick av motsvarande orsak prefixet Ölands tillagt till sina namn samtidigt, nämligen Segerstad och Smedby.

Frimärksförsäljningen i Egby var minimal. Under 1874 såldes frimärken för totalt 14 kronor inklusive 7 kronor portomärken, och under 1875 för bara 13 kronor. Det var naturligtvis bäddat för indragning men en sådan ändring fick anstå tills lantbrevbäring kunde ersätta poststationen. Undersökning om detta gjordes under 1877, då generaldirektör Wilhelm Roos besökte Kalmar den 19 och 21 september för överläggning med postinspektorn och länsstyrelsen. Enligt hans egna konceptanteckningar vid detta tillfälle skulle lantbrevbäring inrättas på linjen Alböke - Löt - Egby - Bredsåtra - Störtinge med en tur i veckan "såvida ej till gott pris kan erhållas anbud å dubbel postföring, då turerna bliva två i veckan, fram och åter". I samband därmed skulle enligt preliminära överenskommelser med länsstyrelsen poststationerna i Löt, Egby och Bredsåtra dras in.

Så blev det också, som bl a framgår av tidigare avsnitt i detta häfte. Information gick ut från poststyrelsen via länsstyrelsen och kronofogden samnt dennes medarbetare. Sälunda informerade länsmannen C Petersson i Borgholm ordföranden i Egby sockens kommunalstämma Olof Carlsson, som utlyste en extra kommunalstämma i Egby skolhus den 24 november 1877. Stämman uppmanades att "utse ombud, som har att emottaga och utlämna till kommunen ankomna och därifrån avgående postförsändelser".

Poststationsföreståndaren Frans Nilsson valdes till kommunombud "emedan hans bostad är belägen tätt invid den väg som postbäraren kommer att framgå. Som förutnämnde Frans Nilsson var vid stämman närvarande, åtog han sig uppdraget mot en ersättning av 22 kronor, vilka kommunen årligen skall till honom utbetala".

*Undersökning af Egby kommunaltämman blifvit
vald att emottaga och utlämna den post, som med
nästa års början kommer att genom lantbrevbärare
förskaffas, erkänner valet.*

Ölands Egby Poststation den 24 November 1877

*Frans Nilsson
Poststationsföreståndare*

Lantbrevbäringen i all ära, men den tidens vandrande lantbrevbärare kunde inte till fullo ersätta en poststation. Under två decennier nöjde man sig med anordningen till synes utan att knota. Traktens lantbrevbärare Carl August Peterson var också tjänstvillig och blev omtyckt. Dessutom bidrog Frans Nilsson i egenskap av kommunombud till att det hela fungerade.

Men vid kommunalstämman i Egby den 24 september 1899 tog man upp postfrågan. Man enades om följande skrivelse till postkontoret i Borgholm:

"Medelst lantbrevbäring erhålla vi post endast två gånger i veckan. Detta är alldeles för litet enligt nutidens krav. Hela östra delen av Öland är - vad postgång beträffar - vanlottad i förhållande till andra orter inom landet till och med på Öland, vars västra befolkning erhåller post och får avlämna sådan fyra, fem, till och med sex gånger i veckan.

Önskaades därför att få post minst 3 gånger i veckan genom lantbrevbäring, Önskeligast vore dock att få poststation i Egby, vilken plats även Poststyrelsen måst inse såsom den mest centrala på östra linjen Alböke-Störtinge. Skulle Egby församlings medlemmar hämta och avlämna sin post i Löt eller Bredsåtra, bleve det mycket olämpligare än vad vi nu hava det. Om lämpligheten av poststationers inrättande i Löt och Bredsåtra, därom kan stämman ej yttra sig, men om å nämnde platser sådana inrättas och ej i Egby, ansågs det vara en stor orättvisa gentemot sistnämnde kommun.

Om poststation inrättades i Egby, skulle postverket därigenom årligen göra en betydlig behållning i stället för att inrätta tvenne stationer på linjen, där antagligen avgiften ej kommer att understiga 100 kronor på vardera platsen, då däremot Egby församling åtager sig att för en bråkdel av nämnda summor sköta och förestå en sådan.

Stämman hoppades, att postmästaren herr Carl Lindbohm i Borgholm, vars humanitet gentemot befolkningen samt hans nit för postens snabba befordran är vida känd, måtte hos höga vederbörande på ett för oss önskvärt sätt vitsorda vår rättmätiga och i underdånighet framställda begäran."

Var och en av de tre berörda socknarna kämpade till en början i egen sak, men i november 1899 fann man det riktiga att begära gemensamt att lantbrevbäringen skulle ändras till körpost och att poststationer skulle inrättas i Löt, Egby och Bredsåtra. Kustvakten P A Borgström fick föra de tre kommunernas talan i ett brev till poststyrelsen den 23 november 1899.

Enligt den uppfattning som postinspektionen i Malmö företrädde skulle bara en av de tre begärda poststationerna behöva inrättas, nämligen den i Egby. Under arbetets handläggning fann postinspektionen emellertid att Egby socken var betydligt mindre än Löts och Bredsåtra socknar.

Nu kom det alternativet upp att de båda sistnämnda socknarna skulle få poststationer men inte Egby. Alla tre socknarna ställde emellertid upp på att själva betala poststationsföreståndarnas arvoden under de tre första åren och med den bakgrunden föreslog poststyrelsen att poststationer skulle inrättas samtidigt i alla tre. Så blev också fallet och den 1 maj 1900 fanns det åter en poststation med namnet Ölands Egby.

Till föreståndare antogs hemmansägaren Alfred Johansson. Efter de tre arvodeslösa åren betalade postverket en årsersättning på 50 kronor till honom från april 1903. Med tillkomsten av järnvägen Böda-Borgholm kom poststationen Ölands Egby i farozonen för indragning, men det skulle dröja några år till en ändring. Genom ett brev till poststyrelsen den 24 november 1906 försökte en handfull lantbrukare i trakten få en poststation till stånd i Öjkroken, men det misslyckades vid detta tillfälle. När järnvägen öppnades för allmän trafik i december 1906 anslöts lantbrevbäringen i Egby till den nya förenade post- och järnvägsstationen i Alböke.

Poststationsföreståndare Johan Alfred Johansson fick sitt årsarvode höjt från 50 till 80 kronor med 1908 års ingång, men han hade inte glädje av det så länge. Poststationen drogs nämligen in den 24 november 1909 och hans kunder hänvisades till den förenade post- och järnvägsstationen med namnet Öjkroken. Föreståndarna där redovisas i ett särskilt avsnitt i slutet av detta häfte.

Föra (Uggletorp)

Ankefru Hilda Käse antogs på länsstyrelsens förslag till föreståndare för den poststation som med 1874 års ingång öppnades i Föra. Hon fick liksom de allra flesta kollegerna på Öland 100 kr i årsarvode. Föra by lög ett stycke från den gamla postlinjen mellan Borgholm och Böda, varför postföraren måste göra en avväg. För detta fick han särskild ersättning. Bortsett från att avståndet inte var uppmätt hade avvägen förutsetts vid förberedelserna för omorganisationen, något som däremot inte var fallet på många andra håll. Ett sådant fall som fick regleras i efterhand finner vid Boaryds poststation i Kronobergs län. Jag har berättat om det i boken "Posthistoria från Ljungby kommun" (nr 1 i min posthistoriska skriftserie).

Efter poststyrelsens beslut den 5 oktober 1877 tecknades ett nytt kontrakt om poststationen i Föra, nu med handlanden Carl August Wilhelm Lindström. Arvodet blev oförändrat. Lindström sade upp sig i ett brev till poststyrelsen den 26 mars 1883 av två skäl, dels att han ansåg lönen för liten och dels att han planerade att resa till Amerika.

Poststationsföreståndare C E Brolihn i Alböke som nogsamt följde utvecklingen för posten i norra Öland skrev den 2 april 1883 till poststyrelsen och framförde att poststationen i Föra kunde dras in, om norra delen av Föra församling hänvisades till poststationen i Persnäs och södra delen till Alböke. Han omtalade att handlanden E Håkansson i Uggletorp i Föra socken en halv mil från Alböke höll postväska med poststationen i Alböke. Han tillade: "Han (Håkansson) låter nog breven till och från Föra följa i hans väska. Såsom Alböke ligger vid kyrkan, 16 fot från allmänna landsvägen, så är det så tillgängligt för föraborna vid sina resor till Borgholm, att medsända sina brev till inlämning härstädes".

Jag för omycket bedja om ursäkt
till förlåtelse, att jag lägger mig till
denna sak; men detta gör jag
endast att upplysa huru förhål-
landerna äro här, till årsstyrel-
sens bestämmande, att antin-
gen inlägga eller låta stationen
förbli i Föra

Högaktningfullt
C. E. Brolihn
Poststationsföreståndare

Alböke Poststation
2 April 1883

Detta är sista sidan av brevet från poststationsföreståndare C E Brolihn i Alböke med anledning av att poststationsföreståndaren i Föra hade begärt att bli entledigad.

Poststyrelsen sände Brohlins brev till länsstyrelsen i Kalmar med förfrågan om Föra eller flera poststationer vid linjen Böda-Borgholm skulle kunna dras in. Efter samråd med kronofogden tillstyrkte länsstyrelsen den 11 april 1883 indragning av poststationen i Föra och att i sammanhang där med flytta

poststationen i Persnäs från Lilla Horn till Södviks gästgivaregård. Som en följd därav blev poststationsföreståndaren C A Ringberg i Persnäs uppsagd med utgången av september 1883. Han var också kontraherad postförare, men detta påverkades inte av hans uppsägning som poststationsföreståndare.

Däremot medförde Lindströms uppsägning av sin befattning i Föra att denna poststation blev indragen med juni månad utgång 1883, medan poststationen i Persnäs flyttades till Södviks gästgivaregård. Brolihns önskemål gick sålunda i uppfyllelse och han fick ett något större kundunderlag genom att södra delen av Föra sockens invånare vände sig till honom i postärenden eller också till handlanden Håkansson i Uggletorp för att utnyttja dennes postväska.

Men det var just den ökningen av omsättningen hos Håkansson som födde tanken på att en poststation borde återinrättas i Föra socken. Detta fördes på tal vid den ordinarie kommunalstämman den 12 december 1887 med Föra församling. Stämman uppdrog åt dess ordförande S W Ahlgren samt handlanden E Håkansson i Uggletorp *"att med framläggande av de skäl och grunder som kunde anses såsom talande, å kommunens vägnar ingå till Kungl. Generalpoststyrelsen med vördsam anhållan, att poststation ånyo måtte bliva inrättad härstädes, helst i Föra by, eller i närheten av kyrkan, som utgör medelpunkten av kommunen"*.

Ahlgrens och Håkanssons framställning daterades den 12 januari. Den remitterades av poststyrelsen till postmästaren i Borgholm, Karl Appelberg. Han framhöll att en del av Föra sockens invånare hade fördel av omorganisationen den 1 juli 1883 då de kunde anlita den till Södvik flyttade Persnäs poststation. Men han tillade: *"Denna lilla fördel blev dock ej av lång varaktighet, ty genom ombyte av poststationsföreståndare har Persnäs sedermera tvenne gånger undergått förflyttning, ena gången till närheten av Persnäs kyrka och den andra helt nyligen tillbaka till sin gamla plats vid Lilla Horn"*.

Genom en ny remiss fick postmästare Appelberg lämna upplysning om det fanns någon lämplig person som mot billigaste ersättningsvillkor vore villig att sköta en eventuellt återöppnad poststation i Föra. Nu anade poststationsföreståndare C E Brolihn i Alböke ugglor i mossen och dagen innan postmästare Appelberg svarade, skrev han själv ett brev till poststyrelsen för att söka påverka beslutet. Han antydde att han vid ett återinrättande av poststationen i Föra skulle mista inkomsten på 18 kronor om året för expedition av två postväskor, den ena till handlanden Håkansson och den andra till en handlande i vilken övrig post till kommunens invånare medsändes. Han avslutade sitt brev med följande rader:

"Pastor Ekström i Föra är emot därom att poststationen bliver vid Uggletorp. Han vill helst, om det kommer att bliva poststation i Föra, att den kommer att läggas vid kyrkan. Han var för en tid sedan inne hos mig och yttrade dessa ord, nämligen: 'Det medför för mig många olägenheter m m om stationen kommer att bliva vid Uggletorp för mina tjänstebrevs skull'. Ursäkt min skrivelse".

Poststyrelsen tog ingen hänsyn till Brolihns brev. Postmästare Appelberg förklarade nämligen i sitt brev den 22 februari 1888 att han ansåg *"lämpligaste platsen till förläggandet av poststationen vara handlanden E Håkanssons bostad i Uggletorp, enär denna ort är belägen alldeles invid allmänna landsvägen på ett avstånd av 0,7 mil från Alböke samt 1,4 mil från Persnäs poststationer"*.

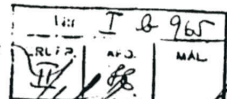
Följden blev att poststyrelsen den 28 februari 1888 underställde frågan länsstyrelsens prövning. Där bekräftades den 20 april 1888 behovet av en poststation i Föra socken med uppgift att kronofogden hade *"vitsordat så väl att handlanden E Håkansson såsom känd för redbarhet och ordentlighet samt för övrigt vederhäftig, är ganska lämplig till poststationsföreståndare, som ock att hans i Uggletorp invid allmänna landsvägen belägna bostad vore en tjänlig lokal för den ifrågasatta stationen."*

Poststyrelsen beslöt den 30 april 1888 att poststationen skulle återinrättas, nu hos handlanden Johan Emil Håkansson i Uggletorp med 100 kronor i årsarvode. Detta höjdes genom poststyrelsens beslut den 27 september 1893 till 150 kronor.

Med järnvägens tillkomst inträffade nästa större förändring för Föra sockens postförhållanden. I sin redovisning av förslag till omorganisation den 29 september 1906 anförde postinspektionen i Malmö indragning av kärpostföringen på linjen Borgholm-Böda samt poststationerna Gröndal, Alböke, Föra, Persnäs, Gaxa och Böda.

I stället skulle enligt postinspektionens förslag postbefordran ske på järnvägen och poststationer öppnas vid järnvägens trafikstationer i Tingsdal, Haglunda, Uggletorp, Södvik, Källa, Löttorp och Böda. Med viss ändring av bland annat namnen på de förenade post- och järnvägsstationerna genomfördes förslaget. Poststationen med namnet Föra hos handlanden Håkansson i Uggletorp drogs in med november månads utgång 1906. Dennes postkunder fick nu vända sig till den förenade post- och järnvägsstationen i Uggletorp, som fanns kvar med järnvägsanställda som ansvariga för servicen till och med september 1957. Bland dessa fanns Gustav Ahlstedt som mellan tågen anlade en vacker trädgård vid stationsbyggnaden. Den sista poststationsföreståndaren i Uggletorp var platsvakten Gunborg Nilsson-Ekberg (1954-1957). Här ser vi ännu ett exempel på hur postverket hjälpte SJ med personalawveckling. Fru Ekberg blev nämligen lantbrevbärare i Åseda.

I järnvägens trafikplats vid Föra öppnades ingen poststation när postverket tog järnvägens tjänster i bruk den 1 december 1906, men namnet Föra skulle åter tillföras postanstaltsförteckningen vid ett senare tillfälle. Efter framställning kom postverket och järnvägen överens om att lösa önskemålen genom att öppna en poststation den 1 mars 1919. Banvakten Emil Olofsson blev föreståndare med 300 kr i årsarvode jämte ett särskilt tillägg på 60 kr. Det hade han inte glädje av så länge, för post och järnväg skildes åt redan den 1 september 1920 sedan järnvägsbolagets styrelse sagt upp avtalet efter sammanträde i Böda den 18 maj 1920.

K. Generalpostsstyrelsen.
MÅ 31 MAJ 1920

Utdrag af öfretakall vid
sammanträde med styrelsen
i Järnvägs- och Godsholm-
Böda den 18 Maj 1920.

1920 den 1 juni skr. prot.
och pd i ö.f.d.

Närvarande Herrar Klas Hellgren, Carl
Sjögren, Carl St. Johansson och O. Boas

§ 2.
Förstas till förnyad behandling
ärendet angående tillbyggnad af
expeditionskontoret vid Föra Hall-
plats för att erhålla tillräcklig lokal
för därvarande poststation och beslöts
jäs i stället hos Kungl. Generalpost-
styrelsen fortsatt nämligen uppgåga
ärendet angående postförordningens
händhållande vid Föra på grund
af de nu rådande höga byggnads-
kostnaderna och den afbrutna
solen af konvakterna dagligen spil-
las genom poststationens skåted,
älfvarens med hänsyn till att
i hallplatsens närhet lämplig
parker finnes för postför-
ordningens öfvertagande.

Solen oluan
Klas Hellgren

Rätt utdraget betygar
Carl St. Johansson
Sekreterare

Poststationen flyttades till handlanden Julius Johansson. Efter dennes död i december 1921 förordnades änkefru Ida Johansson som föreståndare och fick ett formellt kontrakt den 1 februari 1923. Den 1 april 1927 tog fru Hillevi Judith Hildegard Peterson över men med 1929 års ingång flyttades poststationen åter till järnvägsstationen.

Därmed inträdde en viss stabilitet, för Berta Hilda Ingeborg Nilsson som då blev ansvarig för posten, behöll detta ansvar till sin pensionering med 1967 års ingång trots att avtalet mellan järnvägen och posten upphörde den 1 oktober 1957 (diarienummer Dt 1236/57) på grund av att järnvägsstationen gjordes obemannad. Under två månader efter fru Nilssons pensionering uppehöll hon befattningen på vakans men med februari månads utgång 1967 drogs poststationen in. Ersättningen blev lantbrevbäring från Persnäs. Berta Nilssons make Edvin hade varit lantbrevbärare i Föra sedan 1945 och avgick samtidigt med poststationens indragning.

Störlinge

Bland de många poststationer som öppnades med 1874 års ingång låg en i Störlinge. Där antogs kronolänsmannen G Bäckman till föreståndare med 150 kronor i årsarvode. Det var det högsta arvudet inom hela norra motets fögderi, där 13 nya poststationer öppnades samtidigt. De övriga tolv föreståndarna fick vardera 100 kronor i årsarvode. Man kan iakta motsvarande "fenomen" på andra håll i landet - civilstatens tjänstemän fick oftast högre arvoden än "vanliga" människor som antogs till poststationsföreståndare. I Störlinge kan man dock säga att det fanns ett annat skäl för högre arvode åt poststationsföreståndaren. Som framgår av det följande blev Störlinge nämligen också knutpunkt för fyra mindre gångpostlinjer.

De övriga poststationer som öppnades inom Ölands norra mots fögderi med 1874 års ingång låg i Alböke, Föra, Persnäs, Wi, Högby, Tjurlösa, Egby, Bredsätra, Långlöt, Runsten, Råplinge och Högsrum. Tio av dem förestods av skollärare, en av en änkefru och en av en hemmansägare. Det fanns redan tidigare en postföringslinje mellan Borgholm och Böda, utmed vilka ett antal av de nya poststationerna låg. För dem som inte direkt berördes av den postlinjen måste nya postföringar inrättas i januari 1874. Störlinge blev därigenom utgångspunkt för tre postföringslinjer och ändpunkt för matarlinjen från Alböke. Från Störlinge utgick sålunda gångposter till Runsten över Långlöt, till Högsrum över Råplinge och till Högby. Dessutom öppnades en postföring mellan Råplinge och Borgholm. På alla de fem nya postlinjerna bars posten (gångpost) och frekvensen var bara en tur i veckan. Däremot gick karrposten mellan Borgholm och Böda tre gånger i veckan i vardera riktningen.

Här bör kanske tilläggas att postföringen inom Ölands södra mots fögderi organiserades på ett sätt som motsvarade anordningarna norrut. Inom södra motets fögderi tillkom samtidigt 14 nya poststationer. Där fick samtliga poststationsföreståndare vardera 100 kr i årsarvode.

Länsman G Bäckman hade förmånen att efter framställning få sitt årsarvode höjt till 200 kr genom poststyrelsens beslut den 1 december 1879. Under remissbehandlingen skrev postmästare J A Pettersson i Borgholm bland annat att han vitsordade "stationsföreståndaren Bäckmans städe visade ordentlighet i hans nämnde befattning". Icke förty blev han avskedad ett decennium senare sedan postmästare J A Lindqvist i Kalmar skrivit bl a följande om honom i ett brev till poststyrelsen den 17 juni 1890:

"Då poststationsföreståndaren i Störlinge, kronolänsmannen G Bäckman, vid flera tillfällen visat sig vara olämplig att fortfarande bestrida denna befattning, vilket ock framgår dels genom närslutna anmälan, hit ingiven av skollärarinnan Emelie Maechel ifråga om utbekommande av postanvisningsmedel, dels när han mottagit penningar till insättning i postsparbanken men i stället använt dessa till eget bruk utan att de någonsin blivit uti postsparbanken insatta, vartill kommer bristande noggrannhet och ordentlighet vid tidningsbeställningar; vågar undertecknad i största ödmjukhet föreslå det Kungl.Generalpoststyrelsen täcktes besluta, att det med kronolänsmannen G Bäckman nu gällande kontrakt må till upphörande den 30 nästa september uppsägas".

Det fanns tillräckligt graverande bevis för att poststyrelsen skulle acceptera postmästare Lindqvists förslag. Från och med den 1 oktober 1890 antogs änkefru Anna Constance Ahlqvist, född Dyström, till poststationsföreståndare. Den personliga konkurs som Bäckman hade genomlidit ett år tidigare hade inte förbättrat hans ekonomi.

Fru Ahlqvist fick från den 1 april 1906 årsarvodet höjt till 250 kr och från den 1 juli 1907 till 350 kr.

Det hann bli ännu ett par byten av föreståndare innan järnvägen var färdig att tas i bruk. Folkskolläraren Olof Gustaf Säländer övertog sålunda Störlinge poststation den 15 november 1908, nu med 400 kr i årsarvode. Det var en tillfällig anställning, men lika tillfällig blev den för hans efterträdare den 1 juli 1909 Johan Gustaf Laurin. Denne fick nämligen enligt en klausul i kontraktet frånträda sin befattning efter avslutad tjänstgöring den 24 november samma år. Poststationen drogs in och från den 25 november 1909 hänvisades postkunderna till järnvägsstationen i Gärdslösa. Om den berättas i ett särskilt kapitel senare i detta häfte.

Tjurlösa (Löt)

Hemmansägaren Per Persson antogs till föreståndare för poststationen i Tjurlösa, som öppnades med 1874 års ingång. Årsarvodet var även för honom 100 kr. Persson var mantalsskriven på Tjurlösa nr 2.

Den 22 februari 1875 skrev innehavarna av hemmanen Tjurlösa nr 1 - 7, däribland således även poststationsföreståndare Per Persson, till Kammarkollegium och begärde att deras hemman skulle benämnas Norrby. Häradsskrivaren D O Hasselbom tillstyrkte och landskansliet uppgav sig inte ha några invändningar.

Kammarkollegii utslag följde ansökans syfte, stadfästes och lästes upp i Löths kyrka under gudstjänsten den 1 augusti 1875. Poststationsföreståndaren ville naturligtvis också att det oönskade namnet Tjurlösa skulle strykas ur Postens annaler. Visserligen undertecknade han sitt brev till poststyrelsen den 18 november 1875 med "ödmjuka tjänare Per Persson", men texten i brevet var inte lika ödmjuk:

"Med anledning av bifogade Kungl.Maj:ts och Rikets Kammarkollegii utslag rörande namnförändring av bynamnet Tjurlösa får jag såsom poststationsföreståndare härstädes för ärade styrelsen tillkännagiva att denna poststation skall numera benämnas med namnet Norrby. Varför styrelsen täcktes vidtaga de åtgärder som i denna sak anses nödiga".

Vid handläggningen i Stockholm fann man namnet Norrby olämpligt, eftersom det vid sortering lätt kunde förväxlas med Norrbo i Gävleborgs län. Eftersom poststationen låg i Löts socken, beslöt man i stället att den skulle bära socknens namn och detta genomfördes från den 1 maj 1876.

Den 27 januari 1876 meddelade postmästare Lidmark i Borgholm till poststyrelsen uppgifter om vilka poststationer inom hans förvaltningsområde som hade ringa frimärksåtgång. Tjurlösa (Löt) låg illa till, för Per Persson hade bara sålt frimärken för 77 kronor år 1874 och för 56 kronor år 1875. Det blev dock ingen omedelbar åtgärd, men med lantbrevbärings införande drogs poststationen i Löt in den 31 december 1877 och berörda postkunder betjänades av lantbrevbärare Carl August Peterson på linjen Alböke - Bredsätra (-Störlinge). Om honom har jag berättat i detta häfte i avsnittet om Alböke. En extra kommunalstämma i Löts kyrkas sakristia den 25 november 1877 utsåg Lars Olsson till kommunombud.

Vid kommunalstämman i Löts kommunalrum den 24 januari 1899 utsågs ordföranden P Pehrson i Mörby och kustvakten P A Borgström i Palmelund att göra framställning om en poststation i Löts socken. Mot detta beslut vände sig poststationsföreståndare C E Brohlin i Alböke. Han tyckte det var "alldeles onödigt" med en poststation i Löt. Däremot ville han gärna att lantbrevbäringen skulle utökas med en tur på torsdagarna och att en brevlåda skulle sättas upp hos varje kommunombud.

Från Brohlins åsikt bortsåg poststyrelsen som beslöt att socknens poststation skulle återupprättas. Den fick nu namnet Palmelund och redovisas i närmast följandet avsnitt.

Parmelund

Löts sockens poststation återinrättades den 1 maj 1900 efter en törnrosasöm på drygt 22 år. Den förlades då inte till Norrby (Tjurlösa) utan till Palmelund och fick detta namn. Till föreståndare antogs handlanden Nils Peter Sjöstrand utan ersättning från postverket. Det var ett av de villkor som ingick i poststyrelsens beslut den 13 mars 1900 att åter öppna poststationer i Löts, Bredsätra och Egby socknar, varom jag berättat i avsnittet om Egby.

Från och med april 1903 fick Nils Peter Sjöstrand avlöning från postverket med 150 kronor om året. Efter 42 år som föreståndare överlämnade

Sjöstrand poststationen till Nils Sigfrid Sjöstrand och år 1961 tog hemmansägaren Erik Gösta Andersson över. Han blev lantbrevbärare på en linje från Köpingsvik, när poststationen i Palmelund drogs in den 3 september 1967. Under mindre än ett sekel hade Löts socken sålunda haft poststationer med tre olika namn, Tjurlösa, Löt och Palmelund.

Gröndal (Tingsdal, Köpingsvik)

Vid en extra kommunalstämma med Köpings församling den 22 december 1891 i kyrkans sakristia behandlades ett förslag att hos poststyrelsen ansöka om en poststation i Gröndal. Poststyrelsen fick det detaljrika protokollet som i sig själv utgjorde en ansökan. När postmästare Bratt i Borgholm fick den på remiss från poststyrelsen, bekräftade han att uppgifter som låg till grund för den var riktiga. Ingen av Köpings sockens byar och gårdar uppgavs på grund av det säregna vägnätet ha kortare postväg till Borgholm än en halv mil, d v s avståndet till Gröndal, där poststationen önskades, medan de flesta hade en hel mil och åtskilliga ännu längre postväg. Inom socknen hölls tre lösväskor med postkontoret. Kraven på goda postförbindelser ansågs inte kunna bli tillfredsställda genom lantbrevbäring och postmästaren tillstyrkte bifall till framställningen.

Kanske var man otålig i väntan på svar för redan vid nästa ordinarie kommunalstämma den 28 april 1892 fördes postfrågan åter på tal. Ur protokollets 3:e paragraf hämtar jag följande text:

"Socknens vidd och byarnas spridda läge och avstånd från varandra samt naturhinder i trafiken orsakar att ingen gångpost här kan anordnas. Däremot tyckes naturen själv hava anvisat en bekväm och lämplig plats för poststation uti den inom socknen belägna lägenheten Gröndal, där redan för sitt läges skull handelsrörelse och flera näringsyrken bedrivs, samt socknens kyrka och folkskola äro belägna".

Kommunalstämmans ordförande Johan Andersson daterade den 12 juli 1892 en formell ansökan till poststyrelsen om att få en poststation i Gröndal. Sedan poststyrelsen också fått in ålders- och frejdbetyg för den tilltänkta föreståndaren beslöt poststyrelsen den 29 juli 1892 att en poststation skulle öppnas med Hildur Pettersson som föreståndare. Hon hade förbundit sig att sköta poststationen under tre år för bara 50 kronor i årsersättning. Poststationen öppnades den 1 oktober 1892 och tidtabellen för postföringen mellan Borgholm och Böda tillfördes därmed ännu ett namn.

		Nymil.		Borgholm—Böda.			
				(Oktober—mars.)			
				(Från den 1 oktober 1892.)			
T. Th. L.	—	6,0	0,5	Borgholms postkontor (skjutsstation) ...	M. O. F.	12,0	—
T. Th. L.	6,30	6,45	0,4	Gröndals poststation	M. O. F.	11,15	11,30
T. Th. L.	7,15	7,15	0,3	Öfra Vannborga gästgivaregård	M. O. F.	10,45	10,45
T. Th. L.	7,45	8,15	1,8	Alböke poststation	M. O. F.	9,45	10,15
T. Th. L.	9,15	9,30	0,9	Föra poststation (Uggletorp)	M. O. F.	8,30	8,45
T. Th. L.	10,15	10,15	0,6	Södviks gästgivaregård	M. O. F.	7,45	7,45
T. Th. L.	10,45	11,0	2,5	Persnäs' poststation (Lilla Horn)	M. O. F.	7,0	7,15
T. Th. L.	12,15	12,30	1,1	Högby poststation (Gaxa)	M. O. F.	5,30	5,45
T. Th. L.	1,45	1,45	1,1	Melböda gästgivaregård	M. O. F.	4,15	4,15
T. Th. L.	2,0	—	0,2	Böda poststation	M. O. F.	—	4,0
		5,4					
		Nymil.		Borgholm—Böda.			
				(April—september.)			
M. O. F.	—	3,0	0,5	Borgholms postkontor (skjutsstation).....	M. O. F.	12,0	—
M. O. F.	3,30	3,45	0,4	Gröndals poststation	M. O. F.	11,15	11,30
M. O. F.	4,15	4,15	0,3	Öfra Vannborga gästgivaregård	M. O. F.	10,45	10,45
M. O. F.	4,45	5,15	1,8	Alböke poststation.....	M. O. F.	9,45	10,15
M. O. F.	6,15	6,30	0,9	Föra poststation (Uggletorp)	M. O. F.	8,30	8,45
M. O. F.	7,15	7,15	0,6	Södviks gästgivaregård	M. O. F.	7,45	7,45
M. O. F.	7,45	8,0	2,5	Persnäs' poststation (Lilla Horn).....	M. O. F.	7,0	7,15
M. O. F.	9,15	9,30	1,1	Högby poststation (Gaxa)	M. O. F.	5,30	5,45
M. O. F.	10,45	10,45	1,1	Melböda gästgivaregård	M. O. F.	4,15	4,15
M. O. F.	11,0	—	0,2	Böda poststation	M. O. F.	—	4,0
		5,4					

Handlanden Olof Alfred Olsson tog över poststationen den 1 februari 1895 innan Hildurs treårskontrakt ännu upphört. Han fick årsarvodet höjt till 80 kronor från den 1 oktober 1897, till 125 kronor fyra år senare och till 180 kr från den 1 oktober 1906. Den sista höjningen kunde han inte glädja sig länge åt. I avtalet fanns en klausul om att han var skyldig frånträda det utan föregående uppsägning om en järnvägsanläggning kunde utnyttjas av posten. Vid järnvägen mellan Borgholm och Böda uppfördes ett stationshus med namnet Tingsdal och dit flyttades poststationen den 1 december 1906. Där fick järnvägsbefälet ansvar för postservicen med William Andersson under en kort period, efterträdd 1907 av G W Karlsson.

Från den 1 oktober 1944 ansvarade Anna Gunhild Cecilia Petersson för den förenade post- och järnvägsstationen i Tingsdal. Hon fick vara med om att byta ut stämpel och sigill den 1 april 1947, då poststationens namn blev Köpingsvik. Med järnvägens nedläggning fick hon anställning av postverket, eftersom poststationen behölls. Hennes avtalsanställning ändrades med 1972 års ingång till löneplansanställning och den 1 september 1976 byttes poststationen ut mot ett s k postställe, 1970-talets innovation i den postala terminologin. Med 1986 års ingång blev benämningen postkontor. Med titeln postmästare fick Erik Nilsson ta över postkontoret, vars framtid tycktes ovisst inför Postens nya organisation med projektnamnet "Nät 92". Postkontoret drogs in den 1 december 1993 och kunderna hänvisades till Borgholms postkontor. Köpingsvik blev kvar som postadress.

Gärdslösa

När poststationen i Störlinge drogs in, varom berättats i ett tidigare kapitel, fick poststationsföreståndaren Johan Gustaf Laurin leverera stämpel och sigill till Stockholm, medan vissa andra inventarier lämnades till järnvägsstationen i Gärdslösa. Där blev från och med den 25 november 1909 det tjänstgörande stationsbefälet ansvarig för postservicen. Stationsföreståndare var vid det tillfället Johan Leonard Hultquist. För sitt arbete med posten fick han ett lönetillskott på 300 kronor om året utöver det som järnvägsbolaget bestod honom med. Postarvodet höjdes den 1 juni 1911 till 420 kr.

Den 1 oktober 1916 tog Anders Vilhelm Horn över ansvaret för posten. Han var väl inte byxad för uppgiften. En vikarie anlätades från den 13 februari 1921 innan nästa ordinarie stationsföreståndare tillsattes den 20 april 1922. Det var Karl Sanfrid Wall, som sedan 1918 hade ansvarat för den förenade post- och järnvägsstationen i Torngård. Han avled på nyårsafton 1923, blott 34 år gammal. Oscar Nilsson, som hade vikarierat 1921-1922, fick nu åter rycka in under drygt fyra månader, innan trafikbiträdet Thorvald Vilhelm Wickström tog över den 15 maj 1924.

Nu blev det relativt stabilt genom att Wickström svarade för postservicen i Gärdslösa under ett kvarts sekel. Stationskarlen Stig Erik Söderström tog över den 1 april 1949 och följdes den 1 oktober 1955 av trafikbiträdet Bern Olle Artur Johansson. Hans kombinerade tjänst varade till och med september 1961. Då lades järnvägstrafiken ned men poststationen bibehölls. Olle Johansson fick anställning direkt av postverket. I 1960-talets rationaliseringsiver visade sig poststationen vara olönsam och den drogs in med februari månads utgång 1968. Berörda kunder betjänades med lantbrevbäring och Olle Johansson antogs som extra postiljon i Borgholm.

Öjkroken

I avsnittet om Egby har nämnts att poststationen där drogs in den 24 november 1909. Dagen därefter öppnades i stället en förenad post- och järnvägsstation med namnet Öjkroken. Ett försök att få denna poststation till stånd tidigare (med bibehållande av poststationen Ölands Egby) gjordes genom ett brev den 24 november 1906 från ett antal lantbrukare i Öj, Källingemöre och Pinnekulla, som då hade sin post på Gröndal. På poststyrelsens remiss i ärendet erinrade postinspektionen i Malmö den 8 december 1906 bland annat om kronolänsmannens utlåtande i april samma år, att "poststation i Öj kan utan nämnvärd olägenhet undvaras". Avståndet mellan Öjkroken och Tingsdal (Gröndal) var knappt tre kilometer. Poststyrelsen beslöt den 14 december 1906 att inte bifalla ansökan.

Men samtidigt som en rad poststationer öppnades i järnvägsstationerna på bandelen mellan Borgholm och Färjestaden den 25 november 1909 hade också en överenskommelse träffats mellan postverket och det nordliga järnvägsbolaget om samarbete i Öjkroken. Johan Alfred Bjerkén blev den som till en början fick ansvara för posten där. Han följdes redan den 1 april 1910 av Karl Ernst Thörnquist, som tog över ansvaret för en period på i det närmaste ett kvarts sekel.

Med 1935 års ingång tog Gunhild Victoria Maria Thörnqvist över poststationen. Hon blev den sista ordinarie föreståndaren och fick uppleva poststationens indragning i samband med järnvägstrafikens nedläggning vid utgången av september 1961.

Stacketorp

Många framställningar föregick tillkomsten av den förenade post- och järnvägsstationen i Stacketorp. Medan järnvägsarbetet ännu pågick, skrev ordföranden i Alböke kommunalstämma C M Hök till förmån för korrespondenter i Ormöga, Åleklinta, Korntorp, Ebbegårde, Törnstubben och Askelunda m fl till postinspektionen och begärde en poststation i Stacketorp. Efter avstyrkande av postmästaren i Borgholm lät poststyrelsen bland annat på grund av järnvägens tidtabell ärendet inte föranleda någon åtgärd.

Ett nytt försök av samma sökande och med underskrift av hållplatsens föreståndare Axel Franzén fick också stöd av poststationsföreståndaren i Alböke, medan postmästaren i Borgholm inte ansåg att anhållan borde *"beviljas, dels när den poströrelse som förmedlas genom lösväskutväxling vid Stacketorp ej är så betydande, dels när årsavgiften till postverket för lösväskan endast är 15 kronor, dels ock när avståndet till Alböke är endast 3 km och till Uggletorp endast 6 km"*.

Inte oväntat avlog poststyrelsen denna framställning (beslut den 24 september 1909) men redan den 24 september 1910 daterades en ny ansökan, denna gång underskriven av kommunalstämmans ordförande i Alböke Gottfrid Nilsson, fjärdingsmannen och kommunalnämndens ordförande J A Larsson, handlanden Oscar Johansson och stationsförmannen Axel Franzén. Ansökan grundades på ett protokoll vid en extra kommunalstämma i Alböke kyrkas sakristia den 29 maj 1910. Denna gång fick man inte stöd av poststationsföreståndaren i Alböke J A Bjerkén. Postdirektionen i östra distriktet, dit området överflyttats med 1910 års ingång i samband med att postinspektionerna organiserades om till postdirektioner, avstyrkte också och poststyrelsen avlog framställningen vid föredragning den 20 januari 1911.

En långt senare framställning, daterad den 12 februari 1919, blev däremot framgångsrik. Handlanden Oscar Johansson var nu primus motor och fick underskrift i ansökan av bl a kommunalnämndens ordförande August Larsson och gästgivaren Gottfrid Johansson. Efter utredning föreslog tf

postmästare Gustaf Spross i Borgholm "att en poststation fortast möjligt inrättas vid Stacketorps anhalt, varvid samtidigt dess lösväska med postkontoret indrages".

I utredningen kunde Spross inte underlåta "att hänvisa till den löjligt ringa rörelse, som låg till grund för och motiverade inrättandet av en poststation vid Föra anhalt" samt framhålla att lokalfrågan vid Stacketorps anhalt var "betydligt bättre ordnad än vid Föra".

I ett brev till postdirektionen i Linköping den 2 april 1919 meddelade trafikchefen för Borgholm-Böda Järnväg emellertid styrelsens avslag "med hänsyn till att den vid Stacketorp placerade banvaktens göromål huvudsakligen utgöres av linjearbete jämte bevakning av 7 kilometers linjesträcka, vadan han icke kan vara i tillfälle vara å expeditionen under 4 timmar per dag".

Det visade sig då att handlanden Oscar Johansson varit väl medveten om detta när han gjorde framställningen och nu förklarade sig villig att förestå en blivande poststation. Poststyrelsen beslöt den 1 augusti 1919 att den skulle öppnas den 1 september 1919. Oscar Johansson fick ett årsarvode på 240 kr jämte dyrtidstillägg på 120 kr och ett transportanslag på 60 kr med ansvar för transporten på den ca 100 meter långa sträckan mellan poststationen och järnvägshållplatsen.

Med efter hand stigande arvode blev Oscar Johansson kvar som föreståndare till och med mars 1952. Den 1 april 1952 förenades posten med järnvägen och platsvakten Svea Elly Ingeborg Nilsson fick ansvaret för postservice tills poststationen drogs in vid järnvägens nedläggning med september månads utgång 1961.

Häftet i den posthistoriska skriftserien tillverkas med hjälp av en ordbehandlare, en ljuslåda för montering och en kopiator, allt av enklaste slag. Det är fråga om ett rent hantverk och defekter kan förekomma. Jag hoppas Du har överseende därmed och att Du accepterar att det framforskade innehållet är viktigare än häftets utförande.

Erik Lindgren